

Zbirka odločb sodne prakse

SODBA SODIŠČA (peti senat)

z dne 3. marca 2021 *

„Predhodno odločanje – Državne pomoči – Konkurenca – Člen 107(1) PDEU – Pogoji uporabe – Člen 106(2) PDEU – Storitve splošnega gospodarskega pomena – Upravljanje storitve poštnega tekočega računa za pobiranje občinskega davka na nepremičnine – Podjetja, ki so jim države članice odobrile posebne ali izključne pravice – Provizije, ki jih enostransko določi upravičeno podjetje – Zloraba prevladujočega položaja – Člen 102 PDEU – Nedopustnost“

V združenih zadevah C-434/19 in C-435/19,

katerih predmet sta predloga za sprejetje predhodne odločbe na podlagi člena 267 PDEU, ki ju je vložilo Corte suprema di cassazione (vrhovno kasacijsko sodišče, Italija) s sklepoma z dne 21. januarja 2019, ki sta na Sodišče prispela 5. julija 2019, v postopkih

Poste Italiane SpA

proti

Riscossione Sicilia SpA agente riscossione per la provincia di Palermo e delle altre provincie siciliane (C-434/19),

in

Agenzia delle entrate – Riscossione

proti

Poste Italiane SpA,

ob udeležbi

Poste Italiane SpA – Bancoposta (C-435/19),

SODIŠČE (peti senat),

v sestavi E. Regan, predsednik senata, M. Ilešič, E. Juhász, C. Lycourgos (poročevalec) in I. Jarukaitis, sodniki,

generalni pravobranilec: M. Campos Sánchez-Bordona,

sodni tajnik: A. Calot Escobar,

na podlagi pisnega postopka,

* Jezik postopka: italijanščina.

ob upoštevanju stališč, ki so jih predložili:

- za Poste Italiane SpA A. Fratini in A. Sandulli, avvocati,
- za Agenzia delle entrate – Riscossione G. Visentini in A. Papa Malatesta, avvocati,
- za Evropsko komisijo D. Recchia in P. Rossi, agenta,

po predstavitvi sklepnih predlogov generalnega pravobranilca na obravnavi 24. septembra 2020

izreka naslednjo

Sodbo

- 1 Predloga za sprejetje predhodne odločbe se nanašata na razlago členov 14, 102, 106 in 107 PDEU.
- 2 Ta predloga sta bila vložena v okviru sporov, prvič, med družbama Poste Italiane SpA in Riscossione Sicilia SpA agente riscossione per la provincia di Palermo e delle altre provincie siciliane (v nadaljevanju: Riscossione Sicilia) (zadeva C-434/19), in drugič, upravo Agenzia delle entrate – Riscossione (finančna uprava – pobiranje, Italija) (v nadaljevanju: agencija za pobiranje) in Poste Italiane (zadeva C-435/19), v zvezi z zahtevki za plačilo provizij, ki jih je družba Poste Italiane naslovila na koncesionarje za pobiranje imposta comunale sugli immobili (občinski davek na nepremičnine, v nadaljevanju: ICI) za storitve vodenja poštnih tekočih računov navedenih koncesionarjev, ki so bili namenjeni pobiranju ICI od davčnih zavezancev.

Italijansko pravo

- 3 Člen 2, od (18) do (20), legge n. 662 – Misure di razionalizzazione della finanza pubblica (zakon št. 662 o ukrepih racionalizacije javnih financ) z dne 23. decembra 1996 (redni dodatek h GURI št. 303 z dne 28. decembra 1996, v nadaljevanju: zakon št. 662/1996) določa:

„18. Družba Poste Italiane lahko [...] za imetnike poštnih računov določi provizije.

[...]

19. Družba Poste Italiane in drugi izvajalci opravljajo poštno in plačilno storitve, za katere z veljavno ureditvijo ni izrecno določen sistem zakonskega monopola, pod pogoji svobodne konkurence. V zvezi z navedenimi storitvami od 1. aprila 1997 za družbo Poste Italiane prenehajo vse tarifne ali socialne obveznosti, za uporabnike navedenega podjetja pa vse tarifne olajšave, opredeljene v veljavni zakonodaji [...] Družba Poste Italiane mora voditi ločene računovodske evidence, v okviru katerih zlasti razlikuje med stroški in prihodki, povezanimi s storitvami, izvajanimi v okviru sistema zakonskega monopola, ter stroški in prihodki, ki se nanašajo na storitve, izvajane pod pogoji svobodne konkurence.

20. Od 1. aprila 1997 družba Poste Italiane določi – prav tako na podlagi sporazuma – cene storitev iz odstavka 19, pri čemer upošteva zahteve strank in značilnosti povpraševanja ter zahtevo po ohranitvi in razvoju obsega prometa [...]“.

- 4 Člen 10(3) decreto legislativo n. 504, Riordino della finanza degli enti territoriali, a norma dell'articolo 4 della legge 23 ottobre 1992, n. 421 (zakonska uredba št. 504 o reorganizaciji financiranja teritorialnih skupnosti na podlagi člena 4 zakona št. 421 z dne 23. oktobra 1992) z dne 30. decembra 1992 (redni dodatek h GURI št. 305 z dne 20. decembra 1992, v nadaljevanju: zakonska uredba št. 504/1992) določa:

„Davek, dolgovan v skladu z odstavkom 2, se plača z neposrednim plačilom koncesionarju, pristojnemu za pobiranje davkov v okrožju, v katerem je občina iz člena 4, ali s plačilom na ustrezni poštni tekoči račun, ki se vodi na ime navedenega koncesionarja [...]. Provizijo, dolgovano koncesionarju, krije občina, ki je naložila davek, in znaša 1 % prejetih zneskov ter najmanj 3500 [italijanskih lir (ITL) (približno 1,75 EUR)] in največ 100.000 [ITL (približno 50 EUR)] za vsako plačilo, ki ga opravi davčni zavezanec“.

- 5 Na podlagi členov od 5 do 7 decreto del Ministro delle Finanze n. 567 – Regolamento di attuazione dell'articolo 78, commi da 27 a 38, della legge 30 dicembre 1991, n. 413, concernente l'istituzione del conto fiscale (uredba ministra za finance št. 567 o izvajanju člena 78, od (27) do (38), zakona št. 413 z dne 30. decembra 1991 o ustanovitvi davčnega računa) (GURI št. 306 z dne 31. decembra 1993) lahko imetniki davčnega računa zneske v zvezi z dohodnino, davkom od dohodkov pravnih oseb – tudi kot substitut – lokalnim davkom od dohodkov, davki, ki so nadomestili navedene davke, ter davkom na dodano vrednost plačajo neposredno pri izpostavah koncesionarja ali pri kreditni instituciji z nepreklicnim nalogom za plačilo, ki se glasi na koncesionarja.
- 6 S členom 59(1)(n) decreto legislativo n. 446 – Istituzione dell'imposta regionale sulle attività produttive, revisione degli scaglioni, delle aliquote e delle detrazioni dell'Irpef e istituzione di una addizionale regionale a tale imposta, nonché riordino della disciplina dei tributi locali (zakonska uredba št. 446 o uvedbi regionalnega davka na proizvodne dejavnosti, o reviziji dohodninskih razredov, stopenj in odbitkov ter uvedbi regionalnega dodatka k temu davku in o reorganizaciji ureditve o lokalnih davkih) z dne 15. decembra 1997 (redni dodatek h GURI št. 298 z dne 23. decembra 1997) je občinam pridržano sprejetje ureditve o pobiranju lokalnih prispevkov zaradi „racionalizacije načinov plačevanja, tako prostovoljnih kot na podlagi nadzora, tako da se poleg ali namesto plačila koncesionarju za pobiranje določi plačilo na poštni tekoči račun davčne uprave občine, neposredno plačilo tej upravi in plačilo prek bančnega sistema“.
- 7 V skladu s členom 3(1) decreto del Presidente della Repubblica n. 144 – Regolamento recante norme sui servizi di bancoposta (uredbe predsednika republike št. 144 o ureditvi poštnih bančnih storitev) z dne 14. marca 2001 (GURI št. 94 z dne 23. aprila 2001, v nadaljevanju: uredba predsednika št. 144/2001) so, „razen če v tej uredbi ni določeno drugače, razmerja s strankami in poštni tekoči račun urejeni s pogodbo ob upoštevanju določb civilnega zakonika in posebnih zakonov“.
- 8 Decreto-legge n. 70 – Semestre Europeo – Prime disposizioni urgenti per l'economia (uredba-zakon št. 70 o evropskem semestru in prvih nujnih določbah v korist gospodarstva) z dne 13. maja 2011 (GURI št. 110 z dne 13. maja 2011), ki je bil spremenjen v zakon, kakor je bil spremenjen z decreto-legge n. 16 (uredba-zakon št. 16) z dne 2. marca 2012 (GURI št. 52 z dne 2. marca 2012, v nadaljevanju: uredba-zakon št. 70/2011), v členu 7(2)(gg-septies) določa:

„Če pobiranje prejemkov opravljajo le osebe iz člena 52(5)(b) zakonske uredbe št. 446 z dne 15. decembra 1997, se izvaja prek odprtja enega ali več poštnih ali bančnih vplačilnih tekočih računov, ki se vodijo na ime koncesionarja in so namenjeni pobiranju prejemkov subjekta, po naročilu katerega se pobirajo, ter na katere se morajo vplačevati vsi pobrani zneski.“

- 9 S tarifnim sklepom št. 57/1996 upravnega odbora družbe Poste Italiane (v nadaljevanju: tarifni sklep št. 57/1996) je bilo za vsako transakcijo, opravljeno pri vodenju poštnega tekočega računa, ki ga ima koncesionar za pobiranje davkov, določeno zaračunanje provizije. Znesek te provizije je bil med 1. aprilom 1997 in 31. majem 2001 določen v višini 100 ITL (približno 0,05 EUR), med 1. junijem 2001 in 31. decembrom 2003 pa v višini 0,23 EUR (približno 450 ITL).

Spora o glavni stvari in vprašanja za predhodno odločanje

- 10 V Italiji je bila z zakonsko uredbo št. 504/1992 za zavezanca za plačilo ICI določena obveznost, da znesek dolgovanega davka plačajo enemu od državnih koncesionarjev, ki so pristojni za pobiranje tega davka in za prenakazilo tega zneska upravičenim občinam. V skladu s to ureditvijo se ICI plača z neposrednim plačilom koncesionarju v okrožju, v katerem je upravičena občina, ali s plačilom na poštni tekoči račun, odprt na ime tega koncesionarja.
- 11 Spora o glavni stvari se nanašata na zahtevke za plačilo provizij, ki jih je družba Poste Italiane naslovila na koncesionarja za pobiranje ICI, družbo Riscossione Sicilia in agencijo za pobiranje.
- 12 Plačilo teh provizij se je zahtevalo za vodenje tekočih računov, ki jih imata ta koncesionarja pri družbi Poste Italiane, da bi davčni zavezanci lahko nanju plačali zneske, ki so jih dolgovali iz naslova ICI, od leta 1997 do leta 2011.
- 13 Navedene provizije so bile izračunane na podlagi cene, določene s tarifnim sklepom št. 57/1996.
- 14 V sporu v zadevi C-434/19 je družba Poste Italiane pri Tribunale di Palermo (sodišče v Palermu, Italija) vložila tožbo, s katero je predlagala, naj se koncesionarju za pobiranje ICI, ki je nato postal družba Riscossione Sicilia, naloži, naj plača provizijo za vsako transakcijo plačila ICI, ki jo je vsak davčni zavezanec opravil s položnico za poštno plačilo na tekoči račun, odprt na ime tega koncesionarja, in sicer 0,05 EUR (približno 100 ITL) za plačila, opravljena od 1. aprila 1997 do 31. maja 2001, 0,23 EUR (približno 450 ITL) za plačila, opravljena od 1. junija 2001 do 31. decembra 2003, in zneske, ki ustrezajo poznejšim tarifnim spremembam, za plačila, opravljena od 1. januarja 2004. Tribunale di Palermo (sodišče v Palermu) je s sodbo z dne 7. junija 2011 zavrnilo predlog za naložitev plačila, o katerem je odločalo, Corte d'appello di Palermo (pritožbeno sodišče v Palermu, Italija) pa je s sodbo z dne 11. maja 2016 to sodbo delno spremenilo in pritožbi, ki jo je vložila družba Poste Italiane, delno ugodilo, ker je ta družba predložila dokaz za svoje zahtevke za obdobje po 1. juniju 2006.
- 15 V sporu v zadevi C-435/19 je družba Poste Italiane pri Tribunale di Macerata (sodišče v Macerati, Italija) vložila tožbo, s katero je predlagala, naj se agenciji za pobiranje kot koncesionarju za pobiranje ICI naloži, naj plača provizijo za vsako transakcijo plačila ICI, ki jo je vsak davčni zavezanec opravil s položnico za poštno plačilo na tekoči račun, odprt na ime tega koncesionarja, in sicer 0,05 EUR (približno 100 ITL) za plačila, opravljena od 1. aprila 1997 do 31. maja 2001, in 0,23 EUR (približno 450 ITL) za plačila, opravljena od 1. junija 2001 do 20. decembra 2001. Tribunale di Macerata (sodišče v Macerati) je s sodbo z dne 11. junija 2009 zavrnilo predlog za naložitev plačila, o katerem je odločalo, Corte d'appello di Ancona (višje sodišče v Anconi, Italija) pa je s sodbo z dne 10. avgusta 2016 sodbo tega sodišča v celoti spremenilo, pri čemer je ugodilo pritožbi, ki jo je vložila družba Poste Italiane, in štelo, da je ta družba bila upravičena, da uporabi zadevno provizijo in zahteva njeno plačilo.
- 16 Spora o glavni stvari potekata pred predložitvenim sodiščem, ki v zadevi C-434/19 obravnava glavno pritožbo, ki jo je vložila družba Poste Italiane, in nasprotno pritožbo, ki jo je vložila družba Riscossione Sicilia, v zadevi C-435/19 pa glavno pritožbo, ki jo je vložila agencija za pobiranje, in nasprotno pritožbo, ki jo je vložila družba Poste italiane SpA – Bancoposta.

- 17 V zvezi z zakonitostjo provizije, ki jo je uporabila družba Poste Italiane, je predložitveno sodišče v sodbi z dne 26. marca 2014 menilo, da se določbe členov od 18 do 20 zakona št. 662/1996 ne uporabljajo za dejavnosti, za katere velja sistem zakonskega monopola, kot je storitev poštnega tekočega računa iz člena 10 zakonske uredbe št. 504/1992. Štelo je, da cilj, da se s storitvijo, opravljano na celotnem ozemlju, zaradi zelo velike ozemeljske razširjenosti poštnih poslovalnic, ki omogoča lažje doseganje davčnih zavezancev, pobere čim več davkov, upravičuje ta položaj zakonskega monopola. V skladu s to sodbo predložitvenega sodišča zakonska uredba št. 504/1992, s katero je uveden zadevni zakonski monopol, ne določa brezplačnosti storitve vodenja tekočega računa, namenjenega plačilu ICI, tako da je treba neodvisno od obveznosti koncesionarja, da odpre poštni tekoči račun, šteti, da se storitev po naravi opravlja odplačno, enako kot običajna storitev vodenja tekočega računa pod pogoji svobodne konkurence.
- 18 Vendar se predložitveno sodišče, ki odloča o obravnavanih sporih v zvezi z obveznostjo plačila provizije, ki jo je uporabljala družba Poste Italiane, med letoma 1997 in 2011, sprašuje, ali je glede na pravila prava Unije in natančneje pravila glede konkurenčnega prava in državnih pomoči zakonito, da člen 10 zakonske uredbe št. 504/1992 storitev vodenja tekočih računov, namenjenih pobiranju ICI, pridržuje družbi Poste Italiane.
- 19 Po mnenju tega sodišča je predmet pogodbenega razmerja med občino in njenim koncesionarjem za pobiranje ICI opravljanje gospodarske dejavnosti pobiranja davčnih prihodkov, ki jo je mogoče opredeliti kot storitev splošnega gospodarskega pomena v smislu člena 106(2) PDEU. To razmerje naj bi se razlikovalo od zasebnega razmerja, ki povezuje družbo Poste Italiane in koncesionarja za pobiranje ICI in ki naj bi bilo povezano z odprtjem in vodenjem poštnega tekočega računa. Navedeno sodišče pojasnjuje, da člen 10(3) zakonske uredbe št. 504/1992 ne glede na omejitve, ki jo uvaja v zvezi z možnostjo koncesionarja, da izbere svojega sopogodbenika, to je družbo Poste Italiane, ne določa razlike med razmerjem med njima in razmerjem, ki obstaja med družbo Poste Italiane in drugimi strankami, ki imajo poštni račun.
- 20 Navedeno sodišče meni, da je mogoče člen 10 zakonske uredbe št. 504/1992 šteti za združljiv z zakonodajo Unije le, če je storitev vodenja tekočega računa, ki je pridržana za družbo Poste Italiane, zajeta s pojmom „opravljanje storitev splošnega gospodarskega pomena“ v smislu člena 106(2) PDEU. Ugotoviti naj bi bilo treba, ali zahteva po čim učinkovitejšem pobiranju ICI zaradi velike ozemeljske razširjenosti poštnih uradov kljub neobstoju analogne zakonske določbe v predpisih, ki urejajo pobiranje drugih lokalnih davkov kot ICI, izpolnjuje merilo posebne naloge in ali bi zato upravičevala omejitve uporabe pravil Unije na področju konkurence v smislu členov 14 in 106 PDEU.
- 21 Če bi se storitev, povezana z vodenjem poštnega tekočega računa, namenjenega pobiranju ICI, štela za storitev splošnega gospodarskega pomena, predložitveno sodišče sprašuje, prvič, ali bi se lahko pooblastilo, podeljeno družbi Poste Italiane, da določi provizijo, opredelilo kot „nezakonita državna pomoč“ v smislu člena 107(1) PDEU – ker naj bi po mnenju koncesionarja ta provizija v bistvu pomenila obvezno dajatev ali prispevek, ki sta naložena z zakonom, in zato pomoč, dodeljeno iz javnih sredstev – pri čemer je pojasnjeno, da ta ukrep nikoli ni bil predhodno priglašen Evropski komisiji na podlagi člena 108(3) PDEU.
- 22 Predložitveno sodišče na drugem mestu sprašuje, ali enostranske določitve provizije iz postopkov v glavni stvari s strani družbe Poste Italiane ne bi bilo mogoče šteti za zlorabo in ali naj ne bi bila torej prepovedana na podlagi člena 102, prvi odstavek, PDEU. Navaja, da se koncesionar ne more izogniti plačilu te provizije, ne da bi kršil obveznosti, ki jih ima na podlagi ločenega pravnega razmerja, ki ga povezuje z lokalnim organom, ki je naložil davek, in katerega predmet je pobiranje ICI.

23 V teh okoliščinah je Corte suprema di cassazione (vrhovno kasacijsko sodišče, Italija) prekinilo odločanje in Sodišču v predhodno odločanje predložilo ta vprašanja:

- „1. Ali je ureditev, kakršna je določena v členu 10(3) zakonske uredbe št. 504/1992, v povezavi s členom 2, od (18) do (20), zakona št. 662/1996, na podlagi katere se vzpostavi in vzdržuje – tudi po privatizaciji storitev ‚BancoPosta‘, ki jih opravlja družba Poste Italiane [...] – pridržanje dejavnosti (sistem zakonskega monopola) za družbo Poste Italiane [...], ki se nanašajo na upravljanje storitve poštnega tekočega računa za pobiranje občinskega davka (ICI), v nasprotju s členom 14 PDEU ([...] člen 7 D Pogodbe [ES], postal [...] člen 16 ES) in členom 106(2) PDEU ([...] člen 90 Pogodbe [ES], postal [...] člen 86(2) ES) in uvrstitvijo v sistem storitev splošnega gospodarskega pomena, ob upoštevanju razvoja nacionalnih predpisov s področja pobiranja davkov, ki vsaj od leta 1997 zavezancem in lokalnim organom, ki naložijo davek, omogoča, da uporabijo načine plačila in pobiranja davkov (tudi lokalnih) prek bančnega sistema?
2. Če se – v odgovoru na prvo vprašanje – šteje, da vzpostavitev zakonskega monopola ustreza značilnostim storitev splošnega gospodarskega pomena, ali je ureditev, kakršna je ta iz člena 10(3) zakonske uredbe št. 504/1992 v povezavi s členom 2, od (18) do (20), zakona št. 662/1996 in členom 3(1) uredbe [predsednika] št. 144/2001, ki pooblašča družbo Poste Italiane [...], da enostransko določi znesek ‚provizije‘, ki ga mora plačati koncesionar (agent) za pobiranje ICI in se uporablja za vsako transakcijo, izvedeno na poštnem tekočem računu, ki se vodi na ime koncesionarja, v nasprotju s členom 106(2) PDEU ([...] člen 90 Pogodbe [ES], postal člen 86(2) ES) in členom 107(1) PDEU ([...] člen 92 Pogodbe [ES], postal [...] člen 87 ES), glede na razlago teh predpisov, kakor jo je podalo Sodišče v zvezi z zahtevami za razlikovanje zakonitega ukrepa – zaradi obveznosti javne službe – od nezakonite državne pomoči (sodba z dne 24. julija 2003, Altmark Trans in Regierungspräsidium Magdeburg, C-280/00, EU:C:2003:415), ob upoštevanju, da je družba Poste Italiane [...] s [tarifnim] sklepom upravnega odbora št. 57/1996 navedeno provizijo določila v višini 100 [ITL] za obdobje od 1. aprila 1997 do 31. maja 2001 in 0,23 EUR za obdobje po 1. juniju 2001?
3. Ali je ureditev, kakršna je ta, ki izhaja iz člena 2, od (18) do (20), zakona št. 662/1996, člena 3(1) uredbe predsednika št. 144/2001 in člena 10(3) zakonske uredbe št. 504/1992, po katerih je koncesionar (agent) nujno zavezan k plačilu ‚provizije‘, kakor jo enostransko določi in/ali spremeni družba Poste Italiane [...], in ne more odstopiti od pogodbe o poštnem tekočem računu, ne da bi pri tem kršil obveznost, določeno s členom 10(3) zakonske uredbe št. 504/1992, in posledično obveznost pobiranja ICI, ki jo ima do lokalne skupnosti, ki je naložila davek, v nasprotju s členom 102, prvi odstavek, PDEU ([...] člen 86 Pogodbe [ES], postal [...] člen 82, prvi odstavek, ES), kot ga je razložilo Sodišče (glej sodbe z dne 13. decembra 1991, GB-Inno-BM, C-18/88, EU:C:1991:474; z dne 25. junija 1998, Dusseldorp in drugi, C-203/96, EU:C:1998:316, in z dne 17. maja 2001, TNT Traco, C-340/99, EU:C:2001:281)?“

Postopek pred Sodiščem

24 Obravnava, ki je bila prvotno določena za 22. april 2020, je bila zaradi zdravstvene krize in negotovosti, ki jih je ta povzročila glede datuma, ko bi Sodišče sodno dejavnost lahko nadaljevalo v običajnih razmerah, preklicana, vprašanja, ki so bila postavljena za ustni odgovor, pa so bila preoblikovana v vprašanja za pisni odgovor. Družba Poste Italiane, agencija za pobiranje in Evropska komisija so na postavljena vprašanja odgovorile v roku, ki ga je določilo Sodišče.

Vprašanja za predhodno odločanje

Prvo in drugo vprašanje

Dopustnost prvega vprašanja

- 25 Družba Poste Italiane primarno trdi, da prvo vprašanje ni dopustno, ker ga na eni strani ni mogoče razumeti v delu, v katerem se nanaša na člen 14 PDEU, in ker so na drugi strani le nacionalna sodišča pristojna za neposredno uporabo pogojev iz člena 106(2) PDEU.
- 26 Na prvem mestu je treba opozoriti, da je v okviru sodelovanja med Sodiščem in nacionalnimi sodišči, vzpostavljenega v členu 267 PDEU, le nacionalno sodišče, ki odloča o sporu in ki mora prevzeti odgovornost za sodno odločitev, ki jo bo sprejelo, pristojno, da ob upoštevanju posebnosti zadeve presodi tako potrebo po izdaji predhodne odločbe, da bi lahko izdalo sodbo, kot tudi upoštevnost vprašanj, ki jih predloži Sodišču. Zato je Sodišče, kadar se predložena vprašanja nanašajo na razlago prava Unije, načeloma dolžno odločati (sodba z dne 19. decembra 2019, Darie, C-592/18, EU:C:2019:1140, točka 24 in navedena sodna praksa).
- 27 Iz tega izhaja, da za vprašanja, ki se nanašajo na pravo Unije, velja domneva upoštevnosti. Sodišče lahko zavrne odločanje o vprašanju za predhodno odločanje, ki ga postavi nacionalno sodišče, le takrat, kadar je očitno, da zahtevana razlaga prava Unije nima nikakršne zveze z dejanskim stanjem ali predmetom spora o glavni stvari, kadar gre za hipotetičen problem oziroma kadar Sodišče nima na voljo dejanskih in pravnih elementov, ki so potrebni, da bi lahko na postavljena vprašanja podalo koristne odgovore (sodba z dne 8. oktobra 2020, Union des industries de la protection des plantes, C-514/19, EU:C:2020:803, točka 29 in navedena sodna praksa).
- 28 Na drugem mestu je treba opozoriti, da mora Sodišče v okviru postopka sodelovanja med nacionalnimi sodišči in Sodiščem iz člena 267 PDEU podati nacionalnemu sodišču koristen odgovor, ki mu omogoča rešitev spora, o katerem odloča. V ta namen mora Sodišče po potrebi preoblikovati predložena vprašanja (sodbi z dne 28. novembra 2000, Roquette Frères, C-88/99, EU:C:2000:652, točka 18, in z dne 19. decembra 2019, Nederlands Uitgeversverbond in Groep Algemene Uitgevers, C-263/18, EU:C:2019:1111, točka 31 in navedena sodna praksa).
- 29 S tem namenom lahko Sodišče iz vseh elementov, ki jih je predložilo nacionalno sodišče, zlasti iz obrazložitve predložitvene odločbe, izbere elemente navedenega prava, ki jih je treba razložiti ob upoštevanju predmeta spora v glavni stvari (sodba z dne 19. decembra 2019, Nederlands Uitgeversverbond in Groep Algemene Uitgevers, C-263/18, EU:C:2019:1111, točka 32 in navedena sodna praksa).
- 30 V obravnavani zadevi pa se prvo vprašanje, čeprav je v njem sicer res naveden člen 14 PDEU, nanaša tudi na člen 106 PDEU in, natančneje, na pojem storitev splošnega gospodarskega pomena, ki je zajet v teh dveh členih, in se z njim v bistvu želi izvedeti, ali ima dejavnost, kakršna je tista, ki je družbi Poste Italiane pridržana za upravljanje storitve v zvezi s poštnim tekočim računom za pobiranje ICI, značilnosti take storitve splošnega gospodarskega pomena. To vprašanje se torej nanaša na razlago prava Unije in ni niti hipotetično niti nepovezano s sporom o glavni stvari. Poleg tega ima Sodišče na voljo potrebne elemente, da lahko nanj odgovori.
- 31 Prvo vprašanje je zato dopustno.

Vsebinska presoja

- 32 Predložitveno sodišče s prvim in drugim vprašanjem, ki ju je treba preučiti skupaj, v bistvu sprašuje, ali je treba člen 106(2) in člen 107 PDEU razlagati tako, da nasprotujeta izvajanju nacionalnih pravil, v skladu s katerimi morajo koncesionarji za pobiranje ICI pri družbi Poste Italiane imeti tekoči račun, odprt na njihovo ime, da se davčnim zavezancem omogoči plačilo tega davka, in plačevati provizijo za vodenje navedenega tekočega računa, kadar ta pravila niso bila priglašena Komisiji na podlagi člena 108(3) PDEU.
- 33 Najprej je treba spomniti, da čeprav je Komisija, ki deluje pod nadzorom sodišč Unije, izključno pristojna, da presoja združljivost pomoči z notranjim trgov (glej v tem smislu zlasti sodbo z dne 3. septembra 2020, Vereniging tot Behoud van Natuurmonumenten in Nederland in drugi/Komisija, C-817/18 P, EU:C:2020:637, točka 99 in navedena sodna praksa), ta okoliščina ne preprečuje, da nacionalno sodišče v okviru predhodnega odločanja Sodišče vpraša glede razlage pojma „pomoč“. Tako lahko Sodišče predložitvenemu sodišču predloži elemente razlage prava Unije, s katerimi bo lahko ugotovilo, ali je mogoče nacionalni ukrep šteti za „državno pomoč“ v smislu člena 107 PDEU (sodba z dne 18. maja 2017, Fondul Proprietatea, C-150/16, EU:C:2017:388, točka 12 in navedena sodna praksa).
- 34 Dalje, nacionalna sodišča morajo za zagotovitev polnega učinka obveznosti priglasitve načrtov za dodelitev ali spremembo državnih pomoči, določene v členu 108(3) PDEU, ter ustrezne in celovite presoje državnih pomoči, ki jo opravi Komisija, izpeljati vse posledice kršitve te obveznosti in sprejeti ustrezne ukrepe za njeno odpravo, tudi če je prejemnik nezakonite pomoči podjetje, pooblaščen za opravljanje storitve splošnega gospodarskega pomena v smislu člena 106(2) PDEU (glej v tem smislu sodbo z dne 24. novembra 2020, Viasat Broadcasting UK, C-445/19, EU:C:2020:952, točka 43).
- 35 Pojasniti je treba tudi, da se vprašanje, ali je treba zadevni ukrep opredeliti kot „državno pomoč“ v smislu člena 107 PDEU, kar lahko vključuje nadzor nad spoštovanjem pogojev, določenih s sodno prakso, ki izhaja iz sodbe z dne 24. julija 2003, Altmark Trans in Regierungspräsidium Magdeburg (C-280/00, EU:C:2003:415), preuči pred preučitvijo ukrepa pomoči na podlagi člena 106(2) PDEU. To vprašanje se namreč zastavi pred tistim, v katerem se, če je to potrebno, preuči, ali je nezdržljiva pomoč vseeno nujna za izvršitev naloge, ki je bila dodeljena upravičencu zadevnega ukrepa na podlagi člena 106(2) PDEU (glej v tem smislu sodbi z dne 8. marca 2017, Viasat Broadcasting UK/Komisija, C-660/15 P, EU:C:2017:178, točka 34, in z dne 15. maja 2019, Achema in drugi, C-706/17, EU:C:2019:407, točka 102).
- 36 Za odgovor na prvo in drugo vprašanje je zato treba najprej preučiti, ali je treba ukrep iz postopkov v glavni stvari opredeliti kot „državno pomoč“ v smislu člena 107 PDEU.
- 37 Za opredelitev kot „državna pomoč“ v smislu člena 107(1) PDEU morajo biti izpolnjeni štirje pogoji, in sicer da gre za poseg države ali z državnimi sredstvi, da ta poseg lahko prizadene trgovino med državami članicami, da se z njim upravičencu podeli selektivna prednost in da mora biti tak, da izkrivlja ali bi lahko izkrivljaj konkurenco (sodba z 15. maja 2019, Achema in drugi, C-706/17, EU:C:2019:407, točka 46 in navedena sodna praksa).
- 38 Na prvem mestu, glede pogoja v zvezi s posegom države ali z državnimi sredstvi, je treba pojasniti, da razlikovanje, vzpostavljeno v členu 107(1) PDEU, med „pomoči, ki jih dodeli država“, in pomoči „iz državnih sredstev“ ne pomeni, da so vse prednosti, ki jih dodeli država, pomoči ne glede na to, ali se financirajo iz državnih sredstev ali ne, ampak je namen razlikovanja le to, da se v ta pojem vključijo prednosti, ki jih država dodeli neposredno, in prednosti, ki se dodelijo prek javnega ali zasebnega subjekta, ki ga določi ali ustanovi ta država (sodba z dne 21. oktobra 2020, Eco TLC, C-556/19, EU:C:2020:844, točka 26 in navedena sodna praksa).

- 39 Iz tega izhaja, da morajo biti prednosti, da bi se lahko opredelile kot „pomoči“ v smislu člena 107(1) PDEU, prvič, dodeljene neposredno ali posredno iz državnih sredstev, in drugič, mora jih biti mogoče pripisati državi (sodba z dne 15. maja 2019, Achema in drugi, C-706/17, EU:C:2019:407, točka 47 in navedena sodna praksa).
- 40 Prvič, glede pripisljivosti ukrepa pomoči državi je treba preučiti, ali so pri sprejetju tega ukrepa sodelovali javni organi (sodba z dne 21. oktobra 2020, Eco TLC, C-556/19, EU:C:2020:844, točka 23 in navedena sodna praksa).
- 41 V obravnavanem primeru je iz predložitvenih odločb razvidno, da je bila ureditev iz postopkov v glavni stvari uvedena z zakonskimi in podzakonskimi določbami. Obveznost koncesionarjev, da imajo pri družbi Poste Italiane tekoči račun za pobiranje ICI, je bila namreč uvedena z zakonsko uredbo št. 504/1992, pravica tega podjetja do prejemanja provizije za vodenje tega računa pa je bila določena z zakonom št. 662/1996. V teh okoliščinah, ki jih mora preveriti predložitveno sodišče, je mogoče šteti, da je ureditev, v skladu s katero morajo koncesionarji za pobiranje ICI pri družbi Poste Italiane imeti tekoči račun, odprt na njihovo ime, da se davčnim zavezancem omogoči plačilo tega davka, in plačevati provizijo za vodenje navedenega tekočega računa, mogoče pripisati državi.
- 42 Drugič, glede pogoja v zvezi s prenosom državnih sredstev je treba pojasniti, da pojem „državna sredstva“ zajema vsa finančna sredstva, ki jih javni organi dejansko lahko uporabijo za podporo podjetjem, ne glede na to, ali so ta sredstva stalno del premoženja države. Čeprav zneski, ki ustrezajo zadevnemu ukrepu pomoči, niso trajno v lasti države, dejstvo, da so stalno pod javnim nadzorom in so torej na voljo pristojnim nacionalnim organom, zadostuje, da se opredelijo kot državna sredstva (sodbi z dne 21. oktobra 2020, Eco TLC, C-556/19, EU:C:2020:844, točka 36 in navedena sodna praksa, ter z dne 10. decembra 2020, Comune di Milano/Komisija, C-160/19 P, EU:C:2020:1012, točka 30 in navedena sodna praksa).
- 43 Ob upoštevanju elementov, ki jih je podalo predložitveno sodišče, in spisa, ki je na voljo Sodišču, je treba v zvezi s tem pojasniti, da ukrep, s katerim so javna ali zasebna podjetja zavezana k nakupu ali pridobitvi storitev z lastnimi finančnimi sredstvi, ne pomeni državne pomoči. Ta obveznost namreč načeloma ne pomeni uporabe državnih sredstev v smislu člena 107 PDEU. Vendar bi bilo drugače, če bi bilo treba šteti, da je država ta podjetja pooblastila za upravljanje državnih sredstev, kar bi bilo tako, če bi bila določena popolna prevalitev dodatnih stroškov, ki jih povzroči ta obveznost nakupa ali pridobitve storitev, na končnega uporabnika, financiranje teh dodatnih stroškov z obveznim prispevkom, ki ga naloži država članica, ali mehanizem popolnega nadomestila navedenih dodatnih stroškov (glej v tem smislu sodbi z dne 13. septembra 2017, ENEA, C-329/15, EU:C:2017:671, točki 26 in 30 ter navedena sodna praksa, in z dne 15. maja 2019, Achema in drugi, C-706/17, EU:C:2019:407, točka 68).
- 44 Poleg tega se lahko sredstva javnih podjetij ravno tako štejejo za državna sredstva, če lahko država z uveljavitvijo prevladujočega vpliva nad temi podjetji usmerja uporabo teh sredstev za financiranje morebitnih prednosti v korist drugih podjetij (glej v tem smislu sodbo z dne 13. septembra 2017, ENEA, C-329/15, EU:C:2017:671, točka 31 in navedena sodna praksa).
- 45 V obravnavanem primeru iz nacionalne ureditve, kakršna je navedena v predložitvenih odločbah, izhaja, da je za ukrep iz postopkov v glavni stvari mogoče šteti, da vsebuje obveznost pridobitve storitev, ker morajo v skladu s členom 10(3) zakonske uredbe št. 504/1992 koncesionarji imeti tekoči račun za pobiranje ICI od davčnih zavezancev, odprt pri družbi Poste Italiane, in ker lahko družba Poste Italiane navedenim koncesionarjem na podlagi člena 2(18) zakona št. 662/1996 zaračunava provizije za vodenje tega računa.
- 46 V zvezi s tem je treba najprej poudariti, da zgolj na podlagi tega, da so koncesionarji leta 2006 postali javna podjetja, ni mogoče sklepati, da se obveznost pridobitve storitev, ki je naložena tem koncesionarjem, financira iz državnih sredstev.

- 47 Iz elementov, ki jih navaja predložitveno sodišče, namreč ne izhaja, da bi bil ukrep, obravnavan v postopkih v glavni stvari, posledica tega, da je država uporabila prevladujoči vpliv nad temi podjetji, da bi uporabo njihovih sredstev usmerila v smislu sodne prakse, navedene v točki 44 te sodbe, saj obveznost imetništva tekočega računa, odprtega pri družbi Poste Italiane, za pobiranje ICI od davčnih zavezancev izhaja iz pravnih predpisov in ne iz poseganja države v poslovno politiko teh koncesionarjev, in da se je ta obveznost za koncesionarje pred letom in po letu 2006, v katerem so ti prešli pod javni nadzor, uporabljala na podoben način.
- 48 Vendar je treba v skladu s tem, kar je bilo navedeno v točki 43 te sodbe, preveriti, ali so koncesionarji za pobiranje ICI podjetja, ki jih je država pooblastila za upravljanje državnih sredstev, kar bi zlasti veljalo, če bi obstajal mehanizem popolnega nadomestila dodatnih stroškov, ki izhajajo iz te obveznosti.
- 49 Iz elementov, s katerimi razpolaga Sodišče, ni mogoče z gotovostjo sklepati na obstoj takega mehanizma.
- 50 Iz predložitvenih odločb je sicer razvidno, da morajo občine, ki naložijo davek, na podlagi člena 10(3) zakonske uredbe št. 504/1992 koncesionarjem plačati provizijo za dejavnost pobiranja ICI, ki jo ti opravljajo. Vendar, čeprav so ti zneski očitno javnega izvora, nič ne kaže na to, da so namenjeni nadomestitvi dodatnih stroškov, ki koncesionarjem lahko nastanejo zaradi njihove obveznosti, da imajo tekoči račun, odprt pri družbi Poste Italiane, in da država tako zagotavlja popolno kritje teh dodatnih stroškov. Predložitveno sodišče mora preveriti, ali je to tako.
- 51 Poleg tega je treba poudariti, da niti iz predložitvenih odločb niti iz spisa, s katerim razpolaga Sodišče, ni razvidno, da bi morebitne dodatne stroške, ki bi nastali zaradi obveznosti iz postopkov v glavni stvari, da se storitve pridobijo od družbe Poste Italiane, morali v celoti nositi davčni zavezanci ali da bi se financirali iz druge vrste obveznega prispevka, ki bi ga naložila država.
- 52 Čeprav se na prvi pogled ne zdi, da bi bilo mogoče za provizije, ki jih koncesionarji družbi Poste Italiane plačujejo v zvezi z odprtjem in vodenjem računov, ki jih morajo imeti pri njej, šteti, da so neposredno ali posredno dodeljene iz državnih sredstev, mora to preveriti predložitveno sodišče, saj Sodišče ne more neposredno preučiti dejanskega stanja v zvezi s postopkoma v glavni stvari.
- 53 Na drugem mestu, glede pogoja, da se s posegom upravičencu podeli selektivna prednost, je treba opozoriti, da se za državno pomoč štejejo vsi državni posegi v kateri koli obliki, ki lahko neposredno ali posredno dajejo prednost podjetjem ali ki jih je treba obravnavati kot gospodarsko korist, ki je upravičeno podjetje v običajnih tržnih razmerah ne bi dobilo (sodba z dne 15. maja 2019, Achema in drugi, C-706/17, EU:C:2019:407, točka 83 in navedena sodna praksa).
- 54 V zvezi s tem je možnost, ki je z nacionalno ureditvijo priznana podjetju, da pobira provizije za upravljanje storitve, za katero ima zakonski monopol, *a priori* mogoče šteti za selektivno prednost v izključno korist tega podjetja.
- 55 Iz predložitvenih odločb in drugih elementov iz spisa, ki je na voljo Sodišču, pa je razvidno, da je bila obveznost koncesionarjev, da pri družbi Poste Italiane odprejo tekoči račun na svoje ime za prejemanje plačila ICI od davčnih zavezancev, določena z zakonsko uredbo št. 504/1992, s katero je bil v korist tega podjetja vzpostavljen zakonski monopol. Družba Poste Italiane je bila do uredbe-zakona št. 70/2011 edina prejemnica te prednosti, ki je bila upravičena z zelo veliko ozemeljsko razširjenostjo poštnih poslovalnic, ki omogoča lažji dostop do davčnih zavezancev.
- 56 Ob tem je treba poudariti, da predložitveno sodišče glede na okoliščine iz postopkov v glavni stvari Sodišče natančneje sprašuje o merilih iz sodbe z dne 24. julija 2003, Altmark Trans in Regierungspräsidium Magdeburg (C-280/00, EU:C:2003:415), ki se nanašajo na nadomestila, plačana podjetju za prevzem obveznosti javne službe.

- 57 Sodišče je v zvezi s tem razsodilo, da se za državni poseg ne uporablja člen 107(1) PDEU, če se ta poseg šteje za nadomestilo, ki pomeni plačilo za storitve, ki jih opravljajo upravičena podjetja za izpolnjevanje obveznosti javne službe, tako da ta podjetja dejansko ne pridobijo nobene finančne koristi in da torej učinek omenjenega posega ni, da se ta podjetja postavijo v ugodnejši konkurenčni položaj v primerjavi s konkurenčnimi podjetji (sodbe z dne 24. julija 2003, Altmark Trans in Regierungspräsidium Magdeburg, C-280/00, EU:C:2003:415, točka 87; z dne 8. marca 2017, Viasat Broadcasting UK/Komisija, C-660/15 P, EU:C:2017:178, točka 25, in z dne 15. maja 2019, Achema in drugi, C-706/17, EU:C:2019:407, točka 100).
- 58 V skladu s točkami od 88 do 93 sodbe z dne 24. julija 2003, Altmark Trans in Regierungspräsidium Magdeburg (C-280/00, EU:C:2003:415), velja, da mora biti za to, da se ta poseg ne opredeli kot državna pomoč, izpolnjenih nekaj pogojev. Prvič, podjetju, ki prejema nadomestilo, mora biti dejansko naloženo izpolnjevanje obveznosti javne službe, te obveznosti pa morajo biti jasno opredeljene. Drugič, merila, na podlagi katerih se izračuna nadomestilo, morajo biti določena vnaprej ter objektivno in pregledno. Tretjič, nadomestilo ne sme presežati tistega, kar je potrebno za kritje vseh ali dela stroškov, ki so nastali z izpolnjevanjem obveznosti javne službe. Četrto, če podjetje, ki se mu naloži izpolnjevanje obveznosti javne službe, v konkretnem primeru ni izbrano s postopkom oddaje javnega naročila, ki je namenjen temu, da se izbere tisti ponudnik, ki lahko to storitev opravlja z najnižjimi stroški za skupnost, se mora raven potrebnega nadomestila določiti na podlagi analize stroškov, ki bi jih povprečno, dobro vodeno podjetje, ki je ustrezno opremljeno, da lahko zadosti zahtevam javne službe, imelo pri izpolnjevanju teh obveznosti.
- 59 Sodišče je v zvezi s prvim pogojem iz sodbe z dne 24. julija 2003, Altmark Trans in Regierungspräsidium Magdeburg (C-280/00, EU:C:2003:415), štelo, da ta pogoj sledi cilju preglednosti in pravne varnosti, s katerim se zahteva izpolnjevanje minimalnih meril glede obstoja enega ali več oblastvenih aktov, s katerim so dovolj natančno določeni vsaj narava, trajanje in obseg obveznosti javne službe, ki so naložene podjetjem, pooblaščenim za izpolnjevanje teh obveznosti. Brez jasne opredelitve teh objektivnih meril ne bi bilo mogoče preveriti, ali je določena dejavnost lahko zajeta s pojmom storitev splošnega gospodarskega pomena (sodba z dne 20. septembra 2018, Španija/Komisija, C-114/17 P, EU:C:2018:753, točka 86 in navedena sodna praksa).
- 60 V obravnavanem primeru je treba poudariti, da se postopka v glavni stvari ne nanašata na poštne storitve, ki jih ponuja družba Poste Italiane, in da predložitveno sodišče v zvezi s pobiranjem ICI razlikuje med razmerjem, ki prek upravne koncesije z uporabo postopka oddaje javnega naročila povezuje občino kot organ, ki je naložil davek, in koncesionarja, zadolženega za to pobiranje, na eni strani ter zasebnim razmerjem, ki z obveznostjo imetništva poštnega tekočega računa za navedeno pobiranje in plačila provizije za vodenje tega računa povezuje tega koncesionarja in družbo Poste Italiane na drugi. Spora o glavni stvari se nanašata le na drugo od teh razmerij.
- 61 Kot pa je generalni pravobranilec navedel v točki 45 sklepnih predlogov, nič ne dokazuje, da bi bila družba Poste Italiane v razmerju do teh koncesionarjev formalno zavezana k zagotavljanju določenih storitev iz naslova obveznosti javne službe pod pogoji, ki dovolj natančno opredeljujejo naravo in obseg teh obveznosti.
- 62 Nasprotno, čeprav odprtje in vodenje poštnih tekočih računov na ime koncesionarjev spadata med dejavnosti izvajanja načina organizacije in opravljanja javne službe pobiranja ICI, podeljene koncesionarju, iz predložitvenih odločb in drugih informacij iz spisa, ki je na voljo Sodišču, izhaja, da za družbo Poste Italiane razen obveznosti sklenitve pogodbe z vsemi koncesionarji ne velja več obveznosti kot za sektor bančnih storitev.
- 63 Natančneje, družba Poste Italiane lahko prosto določa svoje tarife in razen navedene obveznosti sklenitve pogodbe s koncesionarji noben poseben element ne razlikuje njenega odnosa z njimi od razmerja, ki ga ima s svojimi drugimi strankami, ki so imetnice poštnih tekočih računov. Družba Poste Italiane je navedla, da je s koncesionarji v razmerju navadnega tekočega računa in da že od nekdaj

ponuja en sam poštni tekoči račun, katerega osnovna ponudba je enaka za vse njene stranke. Agencija za pobiranje je tudi potrdila, da družba Poste Italiane za tekoče račune koncesionarjev na splošno uporablja enake gospodarske pogoje kot za vse druge pravne osebe.

- 64 V teh okoliščinah prvi pogoj iz sodbe z dne 24. julija 2003, Altmark Trans in Regierungspräsidium Magdeburg (C-280/00, EU:C:2003:415), v obravnavanem primeru ni izpolnjen in drugih pogojev, postavljenih v tej sodbi, ni treba preučiti, saj so kumulativni.
- 65 Iz tega izhaja, da je pravico, ki je z upošteveno nacionalno zakonodajo priznana družbi Poste Italiane, da pobira provizije za vodenje poštnih tekočih računov, ki so jih morali koncesionarji po zakonu odpreti v svojem imenu, da bi od davčnih zavezancev prejeli plačilo ICI, mogoče šteti za selektivno prednost, kar pa mora preveriti predložitveno sodišče.
- 66 Na tretjem mestu, glede pogojev, v skladu s katerimi mora biti poseg tak, da lahko prizadene trgovino med državami članicami in da izkrivlja ali bi lahko izkrivljaj konkurenco, je, čeprav v predložitvenih odločbah v zvezi s tem ni elementov, mogoče šteti – kar mora preveriti predložitveno sodišče – da so v obravnavanem primeru izpolnjeni.
- 67 Namreč, prvič, opozoriti je treba, da pri opredelitvi nacionalnega ukrepa kot „državne pomoči“ ni treba ugotavljati dejanskega vpliva pomoči na trgovino med državami članicami niti dejanskega izkrivljanja konkurence, ampak je treba le preučiti, ali ta pomoč lahko vpliva na to trgovino in izkrivlja konkurenco (sodba z dne 29. julija 2019, Azienda Napoletana Mobilità, C-659/17, EU:C:2019:633, točka 29 in navedena sodna praksa).
- 68 Poleg tega, kadar pomoč države članice okrepi položaj nekaterih podjetij glede na druga podjetja, ki jim konkurirajo v okviru trgovine med državami članicami, je treba šteti, da pomoč vpliva na to trgovino. V zvezi s tem ni nujno, da so upravičena podjetja sama udeležena pri trgovini med državami članicami. Kadar država članica dodeli pomoč podjetjem, lahko namreč s tem ohrani ali poveča notranjo dejavnost, zaradi česar se zmanjšajo možnosti podjetij s sedežem v drugih državah članicah, da vstopijo na trg te države članice (sodba z dne 29. julija 2019, Azienda Napoletana Mobilità, C-659/17, EU:C:2019:633, točka 30 in navedena sodna praksa).
- 69 V obravnavanem primeru tako ni mogoče izključiti, da italijanska ureditev iz postopkov v glavni stvari s tem, da koncesionarjem nalaga, da morajo imeti za pobiranje ICI od davčnih zavezancev poštni tekoči račun in za vodenje teh računov pri družbi Poste Italiane plačati provizijo, krepi položaj tega javnega podjetja v primerjavi z drugimi konkurenčnimi podjetji v sektorju bančnih in finančnih storitev in da lahko prav tako vpliva na trgovino med državami članicami.
- 70 Vendar mora predložitveno sodišče preučiti vpliv ukrepa iz postopkov v glavni stvari, s katerim je bila družbi Poste Italiane vsaj do uredbe-zakona št. 70/2011 pridržana ugodnost, ki je izhajala iz obveznosti koncesionarjev, da imajo tekoči račun, odprt na njihovo ime pri tem podjetju, za prejemanje plačil ICI od zavezancev – poleg možnosti, ki je bila prepuščena tem zavezancem, da ta davek plačajo neposredno tem koncesionarjem – na dejavnost družbe Poste Italiane in drugih bančnih ustanov.
- 71 Na četrtem mestu je treba poudariti, da iz predložitvenih odločb izhaja, da ukrep, uveden z zakonsko uredbo št. 504/1992, s katerim je bil družbi Poste Italiane podeljen monopol nad vodenjem tekočih računov, odprtih na ime koncesionarjev za pobiranje ICI, ni bil priglašen Komisiji na podlagi člena 108 PDEU.
- 72 Iz tega izhaja, da bi moralo predložitveno sodišče, če bi ob upoštevanju napotkov iz točk od 37 do 70 te sodbe ugotovilo, da ukrep iz postopkov v glavni stvari pomeni državno pomoč, v skladu s sodno prakso, navedeno v točki 34 te sodbe, izpeljati vse posledice kršitve člena 108(3) PDEU v obravnavanem primeru.

- 73 Poleg tega je treba poudariti, da ker se prvi pogoj iz sodne prakse, ki izhaja iz sodbe z dne 24. julija 2003, *Altmark Trans in Regierungspräsidium Magdeburg* (C-280/00, EU:C:2003:415), v skladu s katerim mora biti podjetje, ki prejema nadomestilo, pooblaščen za izpolnjevanje obveznosti javne službe, ki morajo biti jasno opredeljene, uporablja tudi v primeru uveljavljanja odstopanja, določenega v členu 106(2) PDEU (sodba z dne 20. decembra 2017, *Comunidad Autónoma del País Vasco in drugi/Komisija*, od C-66/16 P do C-69/16 P, EU:C:2017:999, točka 56 in navedena sodna praksa), člena 106(2) PDEU v postopkih v glavni stvari ni mogoče uporabiti, ker je bilo v točki 64 te sodbe ugotovljeno, da ta pogoj v obravnavanem primeru ni izpolnjen. Ker je Komisija, kot izhaja iz sodne prakse, navedene v točki 33 te sodbe, izključno pristojna za presojo združljivosti pomoči z notranjim trgom, predložitveno sodišče ni pristojno za preizkus, ali so izpolnjeni pogoji za uporabo člena 106(2) PDEU.
- 74 Glede na zgornje preudarke je treba na prvo in drugo vprašanje odgovoriti, da je treba člen 107 PDEU razlagati tako, da nacionalni ukrep, v skladu s katerim morajo koncesionarji za pobiranje ICI pri družbi Poste Italiane imeti tekoči račun, odprt na njihovo ime, da se davčnim zavezancem omogoči plačilo tega davka, in plačevati provizijo za vodenje tega tekočega računa, pomeni „državno pomoč“ v smislu te določbe, če je ta ukrep mogoče pripisati državi, če družbi Poste Italiane dodeljuje selektivno prednost prek državnih sredstev ter če lahko izkrivlja konkurenco in trgovino med državami članicami, kar pa mora preveriti predložitveno sodišče.

Tretje vprašanje

- 75 Predložitveno sodišče želi s tretjim vprašanjem izvedeti, ali člen 102 PDEU nasprotuje nacionalni ureditvi, s katero je koncesionarjem za pobiranje ICI naloženo plačevanje provizije, ki jo družba Poste Italiane enostransko določi za vodenje poštne tekočega računa, ki ga morajo odpreti pri njej.
- 76 Družba Poste Italiane trdi, da to vprašanje ni dopustno, ker predložitveno sodišče ni podalo nobene analize ali pojasnila, zakaj naj nacionalna ureditev iz postopkov v glavni stvari ne bi bila skladna s členom 102 PDEU. Tudi če bi se štel, da se postavljeno vprašanje nanaša na razlago člena 106(1) PDEU v povezavi s členom 102 PDEU, bi bilo to vprašanje nedopustno. Predložitveno sodišče naj ne bi jasno navedlo trga zadevnih storitev, upoštevnege geografskega obsega, števila gospodarskih subjektov, ki opravljajo zadevne storitve, in njihovih posameznih tržnih deležev.
- 77 V zvezi s tem je treba spomniti, da nujnost podati razlago prava Unije, ki je koristna za nacionalno sodišče, zahteva, da to sodišče opredeli dejanski in pravni okvir, v katerega so umeščena vprašanja, ki jih postavlja, ali vsaj razloži dejstva, ki so bila podlaga za ta vprašanja. Te zahteve so posebej pomembne na področju konkurence, za katero so značilni zapleteni dejanski in pravni položaji (sodbi z dne 12. decembra 2013, *Ragn-Sells*, C-292/12, EU:C:2013:820, točka 39, in z dne 5. marca 2019, *Eesti Pagar*, C-349/17, EU:C:2019:172, točka 49 in navedena sodna praksa).
- 78 V postopkih v glavni stvari se tretje vprašanje v bistvu ne nanaša le na to, ali so bile z nacionalno ureditvijo iz postopkov v glavni stvari družbi Poste Italiane podeljene posebne ali izključne pravice v smislu člena 106(1) PDEU, ampak tudi, ali je taka ureditev lahko privedla do zlorabe prevladujočega položaja.
- 79 Kot pa je navedel generalni pravobranilec v točki 92 sklepnih predlogov, bi moralo predložitveno sodišče podati natančne informacije o značilnostih upoštevnege trga, njegovem geografskem obsegu ali morebitnem obstoju enakovrednih storitev.
- 80 Natančneje, predložitveni odločbi ne vsebujeta podatkov, na podlagi katerih bi bilo mogoče v kontekstu postopkov v glavni stvari opredeliti sestavne dele prevladujočega položaja v smislu člena 102 PDEU. V zvezi s tem je treba poudariti, da kljub informacijam, ki so jih v odgovor na vprašanja, ki jih je postavilo Sodišče, podali udeleženci postopka pred Sodiščem, ni mogoče dovolj natančno opredeliti

upoštevnega trga z vidika storitev iz postopkov v glavni stvari in njegovega geografskega obsega ter tržnih deležev različnih podjetij, ki delujejo na navedenem trgu, niti ni mogoče z gotovostjo sklepati, da bi to, da se je koncesionarjem naložilo, da morajo imeti pri družbi Poste Italiane odprt tekoči račun za pobiranje ICI, zadnjenavedeni družbi zagotavljalo prevladujoč položaj na znatnem delu notranjega trga.

- 81 V predložitvenih odločbah tudi ni pojasnjeno, zakaj bi lahko italijanska ureditev iz postopkov v glavni stvari družbo Poste Italiane pripeljala do tega, da bi zlorabila svoj položaj.
- 82 Ker Sodišče nima na voljo potrebnih elementov, da bi dalo koristen odgovor, je treba ugotoviti, da tretje vprašanje ni dopustno.

Stroški

- 83 Ker je ta postopek za stranke v postopkih v glavni stvari ena od stopenj v postopkih pred predložitvenim sodiščem, to odloči o stroških. Stroški za predložitev stališč Sodišču, ki niso stroški omenjenih strank, se ne povrnejo.

Iz teh razlogov je Sodišče (peti senat) razsodilo:

Člen 107 PDEU je treba razlagati tako, da nacionalni ukrep, v skladu s katerim morajo koncesionarji za pobiranje imposta comunale sugli immobili (občinski davek na nepremičnine) pri družbi Poste Italiane SpA imeti tekoči račun, odprt na njihovo ime, da se davčnim zavezancem omogoči plačilo tega davka, in plačevati provizijo za vodenje tega tekočega računa, pomeni „državno pomoč“ v smislu te določbe, če je ta ukrep mogoče pripisati državi, če družbi Poste Italiane dodeljuje selektivno prednost prek državnih sredstev ter če lahko izkrivlja konkurenco in trgovino med državami članicami, kar pa mora preveriti predložitveno sodišče.

Podpisi